

◉ ELS QUATRE CAPS REBELS

JOACHIM PAUL MEISNER

(Alemanya, 1933) és arquebisbe de Colònia, ciutat on és conegut per la seva ideologia conservadora. Va ser un entusiasta del papa Joan Pau II, amb qui mantenia amistat, i qui l'elevà al cardenalat, i també té una estreta relació amical amb Joseph Ratzinger, l'actual cap emèrit dels catòlics. Una de les sonades polèmiques que ha protagonitzat data de 2007 quan va criticar una exposició artística a la seva ciutat dient que "quan la cultura s'aparta de l'adoració a Déu, el culte s'atrofia en el ritualisme i la cultura degenera". El fet que usés el mateix qualificatiu per a la cultura que criticava que el nom que va prendre una famosa exposició inaugurada per Adolf Hitler el 1937, "Art degenerat", li valgué una forta reacció en contra dels sectors progressistes de la ciutat.

WALTER BRANDMÜLLER

(Alemanya, 1929) és historiador, especialitzat, és clar, en història de l'Església catòlica i, sobretot, en història dels concilis. Se'l considera un conservador acostat a l'anterior papa, Benet XVI, el qual el va elevar a cardenal. Entre moltes més activitats, és fundador i editor (des de 1969) de la revista *Annuario Historiae Conciliorum*. Passa per ser el més gran especialista en concilis del catolicisme.

CARLO CAFFARRA

(Itàlia, 1938) és arquebisbe emèrit de Bolonya. Forma part del sector conservador del catolicisme. Es va doctorar en dret canònic i està especialitzat en teologia moral. Ha tingut una important activitat internacional en el camp dels debats morals sobre la reproducció assistida. Igualment ha estat la veu del Vaticà en fòrums sobre enginyeria genètica. Per mor d'aquesta especialització ha intervingut en nom de l'ortodòxia catòlica en diversos àmbits internacionals de discussió i reflexió sobre la família i el matrimoni. Fou elevat a la condició de cardenal per Benet XVI.

RAYMOND LEO BURKE

(Estats Units, 1948) és arquebisbe de Saint Louis. Assolí el doctorat en dret canònic i se'l considera un ortodox molt conservador. Va ser elevat a cardenal per Benet XVI. El mateix papa el nomenà prefecte del Tribunal Suprem de la Signatura Apostòlica, càrrec del qual l'apartà Bergoglio quan el nomenà cardenal patró de l'Orde dels Cavallers de Malta. A pesar del títol tan aparatós, el càrrec no té una especial rellevància, és a dir, a la pràctica va ser degradat. I molt. Des d'aleshores les seves postures públiques l'han enfrontat cada cop més amb les de Bergoglio. Passa per ser amic de Donald Trump i un ferotge combatent de les tesis oberturistes en el si de l'Església romana. Se'l considera el cap de la rebel·lió contra l'actual papa.

→ d'altres, han anat reproduint la cita i allargant el debat fins ara mateix.

Estarien disposats, els rebels, a arribar a tant, a acusar Francesc d'heretge? Doncs no se sap. De moment es limiten a demanar-li explicacions, però les preguntes que li fan són perquè asseguruen que tenen dubtes sobre si Bergoglio no deu estar creant a la pràctica una nova doctrina que podria entrar en contradicció amb els dogmes catòlics establerts. Que és exactament la definició d'heretgia.

La rebel·lió. Seguint el que va contar la BBC-World el passat 15 de novembre, els quatre cardenals aprofitaren la publicació d'*Amoris laetitia*, el mes d'abril passat, per passar a l'atac després de molts mesos de preparació.

El document papal, de 260 pàgines, és si fa no fa una guia de la vida en família que adreça el papa a tots els catòlics del món. Assegura, entre més coses, que com que "ningú pot ser condemnat per sempre", les persones que són fruit de "famílies ferides" o "dividides", és a dir, els divorciats, encara que tornin a contraure matrimoni civil, poden rebre la "comunió" sense necessitat que el primer enllaç, el catòlic, hagi estat anul·lat. Per comunió els catòlics entenen l'acte ritual –anomenat eucaristia– de rebre el símbol –en diuen "hòstia", representa el cos del fill del seu déu– de pertinença a aquesta religió, un ritu que no es pot fer si el combregador està en situació de *pecat*, un concepte que significa que és conscient d'haver tingut pensaments, dit paraules o fetes accions que van contra la voluntat del seu déu. Sense entrar en el fons de la qüestió, que afecta únicament els qui pertanyen a l'organització catòlica, la tesi de Bergoglio, que es troba al capítol vuitè de l'exhortació apostòlica postsinodal, ha estat el detonant, o excusa, si es vol dir així, de la rebel·lió, perquè permet rebre la comunió als divorciats que s'han tornat casar però en matrimoni civil, cosa que fins ara es considerava un greu "pecat" i que per tant inhabilitava el pecador per rebre-la.

Els quatre cardenals enviaren fa quasi tres mesos una carta a Bergoglio instant-lo a "aclarir" la seva postura a propòsit d'això perquè, asseguruen, el document pateix moltes imprecisions. Per exemple, recorden que fins aquest moment un divorciat tornat a casar civilment quedava en "situació irregular", de "pecat" –llevat que s'abstingués de tenir sexe amb la pa-

rella i visqués com a “germà i germana” – i per tant sense poder rebre la comunió.

La carta dels quatre queixosos purpurats interroga el papa sobre aquesta qüestió. Ho fa, segons explica la BBC-World “a través de les [en llatí] *dubbia*, és a dir, preguntes teològiques que requereixen una resposta negativa o positiva, sense res més, i que són un mecanisme per resoldre dilemes referits als sagraments o a normes morals absolutes”. Una de les *dubias* que el mitjà britànic reprodueix fa referència a si, al contrari del que havien establert els papes anteriors, “ara és possible absoldre” o “donar la santa comunió a una persona que, a pesar d’estar fermada per un vincle matrimonial, viu amb una altra persona com a marit i muller”.

La manca de resposta –que hauria de ser “sí” o “no”, sense res més– de Bergoglio a aquesta i tres preguntes més referides igualment a qüestions de doctrina, va portar els quatre cardenals a fer pública la seva postura crítica amb el cap de l’Estat del Vaticà.

A parer de la BBC-World la carta s’emmarca en l’ofensiva conservadora que s’ha desfermat contra el papa: “Entre els teòlegs més conservadors se sosté la idea que les ensenyances modernitzadores del papa sobre les famílies i els divorciats catòlics són en part ‘sacrílegues’ i que poden ser considerades justificadament com a ‘herètiques’ (...) Les veuen com un moviment que tendeix a relaxar les normes morals, la qual cosa debilitarà els fonaments de l’Església catòlica”.

L’ofensiva conservadora no s’ha iniciat ara, ni se circumscriu als quatre purpurats esmentats. Quan l’octubre de 2015 el papa Francesc inicià l’anomenat Sínode de la Família, a Roma, el cardenal George Pell li lliurà una carta signada per ell i dotze cardenals més en la qual sotmetien a la consideració “del Sant Pare” les “greus preocupacions” que sentien quant a “la metodologia del sínode”, perquè “està configurada per facilitar uns resultats predeterminats sobre

qüestions que són objecte de controvèrsia”. Insinuaven que rere de la possible manipulació de la metodologia sinodal podria haver-hi voluntat de Bergoglio d’afavorir les tesis renovadores i perjudicar les tradicionalistes. La queixa no va tenir resposta. Al cap de pocs mesos el papa emetia el document abans referit sobre la família que fou el detonant de la carta dels quatre *prínceps* rebels.

Ja l’any 2014 els sectors tradicionalistes es mobilitzaren contra les interpretacions de Bergoglio amb relació als divorciats en el si del catolicisme. A mitjan setembre d’aquell any, el cardenal Gerhard Ludwig Müller, que era el prefecte de la Congregació per a la Doctrina de la Fe –l’ens que garanteix els dogmes catòlics– signà com a autor un llibre –amb quatre purpurats més– titulat “Mantenir-se en la fe de Crist”, la presenta-

ESTARIEN DISPOSATS, ELS REBELS, A ACUSAR FRANCESC D’HERETGE? DONCS NO SE SAP

ció del qual, a Roma, fou un acte que es podria qualificar de rebel·lió preventiva contra les interpretacions renovadores que pensaven que Bergoglio tiraria endavant. I acte seguit s’encetà el debat ja esmentat, a través de publicacions digitals catòliques conservadores, sobre què s’hauria de fer en cas que un papa actual fos heretge.

La resposta

El papa no ha contestat la carta dels rebels, o com a mínim no es coneixia que ho hagués fet en el moment de tancar aquesta edició. Però els ha donat una resposta contundent. Per una banda, el dissabte dia 19 de novembre, com s’ha referit abans, anuncià el nomenament de 17 nous cardenals que, segons el diari

argentí *Clarín* del dia 20, “són la contundent resposta a la conspiració de cardenals i sector eclesials d’ultradreta que lidera el nord-americà Raymond Burke, un obert partidari de Donald Trump”. I per una altra banda, la resposta ha consistit a emetre la “carta apostòlica” –es diu així a una comunicació del papa adreçada a algú en concret i no a l’univers catòlic, en aquest cas als capellans que fan feina a l’organització– titulada *Misericordia et misera*, a la qual concedeix la capacitat de “perdonar” el “greu pecat de l’avortament” a les dones que hagin interromput voluntàriament el seu embaràs. Es tracta d’una altra passa insòlita en un papa, que ha caigut força malament entre els sectors més tradicionalistes. L’argentí recorda que l’avortament és “matar un innocent” però troba que es pot perdonar a la dona que avorta i els metges que fan aquesta operació –de les infermeres no en diu res–, cosa que contravé el que la norma catòlica defensava fins ara: que es tractava d’un pecat tan greu que mereixia l’excomunió o acte d’excloure un catòlic de la comunitat de fe, i del qual només podia perdonar un bisbe.

El diari argentí *Clarín*, que és un entusiasta de Bergoglio, titulava a tota pàgina “Més obertura del papa: el perdó a l’avortament ja no té límits” i considerava que era una “decisió històrica”, a la vegada que donava per fet que la nova passa duta a terme pel cap de l’Estat vaticà “provocarà renovades polèmiques amb els sectors ultraconservadors de l’Església” catòlica.

Probablement té raó el mitjà argentí i en efecte hi torni haver polèmica. De fet, ja no s’atura. La pressió tradicionalista contra el papa no parará tampoc. No seria gens estrany que s’intensifiquessin, tot i que ningú no gosa imaginar fins a quin punt, perquè les passes que fa Jorge Maria Bergoglio per renovar l’organització que dirigeix entren en frontal contradicció amb la concepció conservadora de la fe catòlica, que sent animadversió absoluta davant de qualsevol canvi. ●